

Zasedání Monitorovacího výboru pro činnost Agentury pro sociální začleňování ÚV ČR

Datum konání: 3. srpna 2020
Zahájení: 10:00 – cca 13:00 hodin
Místo konání: Úřad vlády ČR – Vladislava 4, Praha 1 – místnost: Fórum

Přítomni: Bartů Lumír, Hančín Peter, Husák Jan, Köttnerová Renáta, Petroková Helena, Smotlachová Ilona, Lukáč Štefan

Omluveni: Theuserová Iveta

Hosté: Chládek Martin

Úřad vlády ČR: Jůnová Klára, Macháček Radovan, Mertlík Tadeáš

Agentura pro sociální začleňování: Beňák David, Slámová Zdeňka, Špatenka Jan

Program:

10:00	Zahájení zasedání
10:15	Informace o přípravě Koordinovaného přístupu k sociálnímu vyloučení (KPSV+)
10:45	Informace o přípravě Metodiky ke KPSV+ a její vliv na činnost Monitorovacího výboru
11:40	Dopad činnosti Agentury pro sociální začleňování v přístupu obcí k osobám žijícím v sociálně vyloučených lokalitách
12:40	Různé • Index sociálního vyloučení
13:30	Závěr

Úvod

Klára Jůnová, tajemnice Monitorovacího výboru pro činnost Agentury pro sociální začleňování (dále jen „Výbor“), zahájila jednání Výboru, přivítala jeho členy a zástupce Agentury pro sociální začleňování (dále jen „Agentura“). Představila program a jednotlivé body zasedání.

1. Informace o přípravě Koordinovaného přístupu k sociálnímu vyloučení (KPSV+) a 2. Informace o přípravě Metodiky ke KPSV+ a její vliv na činnost Monitorovacího výboru

Vzhledem k propojenosti bodů 1 a 2 jednání, byly body projednávány společně. David Beňák podal nejdříve informace o stavu přípravy Koordinovaného přístupu k sociálnímu vyloučení (KPSV+) a představil základní parametry nové metodiky KPSV+, která nahradí všechny stávající verze metodik KPSVL. Uvedl, že po poradě s řídicími orgány, přistoupili při zpracovávání metodiky k základnímu členění na obecnou a specifickou část metodiky. Obecná část popisuje základní rámce a bude předložena vládě ČR ke schválení. Specifická část tyto rámce bude rozvádět dál. Cílem metodiky je koordinace boje proti sociálnímu vyloučení. Principy se vzhledem ke stávajícímu období hodnocení nezmění. Uvedl, že starší metodiky, které jsou zatím v platnosti, nechají doběhnout, případně je upraví, a to v případě že výkladově budou odporovat nové metodice. Nové projekty se poté budou řídit dle nové metodiky, ta bude mít účinnost od ledna 2021. Do konce srpna by mělo proběhnout připomínkování nové metodiky, přičemž dle smluveného postupu zašlou členové Monitorovacího výboru své připomínky k návrhu metodiky do 12. srpna 2020 tajemnici Monitorovacího výboru, která je následně zašle řediteli Agentury.

Dále se diskutovaly změny, které jsou pro nové programové období v rámci KPSV+ chystané, a také již někteří členové Monitorovacího výboru uvedli své připomínky k návrhu metodiky.

David Beňák informoval, že nastanou zásadní změny u obcí, které budou chtít navázat vzájemnou spolupráci s Agenturou. Agentura navrhuje, aby mechanismus spolupráce probíhal na základě přihlášky a následného bodování. Zásadní roli přitom hraje index sociálního vyloučení, ke kterému Agentura připravuje rovněž metodiku, a který by měl být zásadním objektivním prvkem při hodnocení žádostí o spolupráci. V současné době Agentura vytvořila srovnání indexů za rok 2018 a za rok 2019, které se však pro rok 2020 budou muset upravit a to zejména z důvodu prognóz ekonomů týkajícího se nárůstu míry nezaměstnanosti z důvodu pandemie COVID-19.

Dále David Beňák informoval o podobě memoranda, které bude s obcemi uzavíráno. Memorandum bude obsahovat plán činnosti, a to dle potřeb obce a dále pak rozsah a intenzitu podpory a specifikaci činností. V obcích se nově nebudou vázat úvazky na výkon práce, neboť to není dle názoru Agentury relevantní. Dále také uvedl změnu v oblasti financování, kdy již nebudou vypisovány specifické výzvy.

Renáta Köttnerová se dotazovala na roli krajů v rámci spolupráce obce s Agenturou. Upozornila, že kraj disponuje širokou škálou sociálních, podpůrných služeb a škol, přičemž v navrhované metodice neexistuje žádná zmínka o tom, zda se kraj bude vyjadřovat ke vzniku spolupráce Agentury s obcemi. Dále se dotazovala, jakým způsobem bude postupováno u obcí, které nenaplní index sociálního vyloučení. David Beňák odpověděl, že cílem Agentury je udělat spolupráci maximálně flexibilní a jednoduchou. Výběr musí být objektivní, ale místní šetření samozřejmě bude mít určité parametry, kdy nejdříve obec musí zdůvodnit, proč se hlásí ke spolupráci. Otázkou však je, jak tyto obce hodnotit. Podle něj bude muset vzniknout nová metodika, která bude danou věc více konkretizovat.

Renáta Köttnerová dále upozornila na nepřiměřené riziko odpovědnosti při výběru, které je kladeno na ředitele Agentury. David Beňák odpověděl, že bude stanoven postup schvalování tak, aby se předešlo komplikacím. Podle něj by žádosti měly být schvalovány do 7 dnů od přijetí, proto je zde navrženo minimum kroků, které schválení žádosti předchází. Dále také uvedl, že v metodice bude upřesněno, jak budou stanoveny lhůty pro vyřizování žádostí.

Helena Petroková dále upozornila na to, že bude nutné uvést jednoznačná kritéria na základě, kterých bude přihláška obce posouzena, doplnit základní popis těchto kritérií a jejich váhu, a to zejména v případě indexu sociálního začleňování, neboť není zřejmé, do jaké míry je hodnocení ovlivněno objektivními daty (index) a jakou roli hraje posouzení podané přihlášky. Příslušná hodnotící komise musí vědět na základě jakých kritérií má předloženou žádost hodnotit. Kritéria by se neměla v průběhu měnit. Dále uvedla problém hodnoty indexu v poměru větší obec, menší obec. Uvedla, že dle jejího názoru je hodnota indexu 8 příliš nízká, a to vzhledem k deklarovanému cíli „poskytování podpory prostřednictvím KPSV+ samosprávám s vyšším rozsahem sociálního vyloučení“. Měla by být proto metodicky nastavena hranice, pro nejnižší možnou indexaci, na základě které si poté obce budou podávat žádosti o spolupráci. Navrhla také vytvoření (interní) hodnotící komise pro hodnocení přihlášek. David Beňák uvedl, že cílem Agentury je, aby byl výběr srozumitelný, proto chtějí najít takovou cestu, která bude přínosná pro všechny zúčastněné strany.

Štefan Lukáč navrhl, aby proces hodnocení zůstal při starém a neměnil se. Proces hodnocení dle něj je vyzkoušený a funguje. Navrhl, že by bylo dobré proces zachovat s tím, že by se z něj vyjímalo to, co se aktuálně v metodice změní a případně je možné proces zjednodušit a zefektivnit. David Beňák ovšem uvedl, že s indexem je nutné pracovat, protože je to věc, která výrazně napomůže objektivnímu výběru obcí.

Klára Jůnová také uvedla, že by měla být v metodice popsána kritéria a postup výběru obcí tak, aby informace byly transparentní, a aby všichni aktéři měli dostupné a jasné informace. David Beňák uvedl, že metodika a příslušné doprovodné dokumenty budou vypracovány a budou k dispozici veřejnosti a tudíž i potenciálním žadatelům o spolupráci. Klára Jůnová dále uvedla, že dle jejího názoru, v případě schvalování metodiky vládou, budou muset i změny metodiky podléhat jejímu schválení, což celý proces KPSV+ velmi ztíží. David Beňák v této souvislosti uvedl, že vláda bude schvalovat pouze obecnou část metodiky, přičemž specifická část bude podléhat pouze internímu odsouhlasení, aby měla Agentura možnost reagovat na změny co nejrychleji.

Klára Jůnová se dále dotazovala, zda obce, které aktuálně spolupracují s Agenturou, budou i nadále spolupracovat, tzn., že se jejich spolupráce s Agenturou prodlouží (včetně financování) s tím, že si nebudou muset podávat novou přihlášku pro nové programové období. David Beňák uvedl, že stávající memorandum je na dobu neurčitou, tzn., že pokud již obce spolupracují, budou zahrnuty ke spolupráci i v novém programovém období. Dále uvedl, že pro tyto obce bude vydán dodatek k memorandu, kterým se prodloužení spolupráce ztvdí. Dále uvedl, že Agentura nebude moci přijmout další obce do spolupráce, pokud jí na to nebudou stačit personální kapacity. V současné době Agentura spolupracuje se 169 obcemi a není v silách Agentury navýšit počet spoluprací o příliš mnoho. V měsíci srpnu Agentura proto připravuje audit lokalit, na základě kterého je možné, že bude spolupráce v některých obcích ukončena.

Klára Jůnová se také dotazovala na cílené oslovování obcí s vysokým indexem ke spolupráci. David Beňák uvedl, že značná část obcí již spolupracuje. Bude to záležet na nové metodice, jaký bude postup. Předpoklad je, že oslovovat se bude. Bude ale vždy na obci, zda si o spolupráci zažádá či nikoliv. Dále byl uveden dotaz na hodnocení dopadu a efektivity obcí v rámci spolupráce, jinými slovy, zda Agentura má vytvořené vlastní indikátory na základě kterých bude hodnotit spolupráci s obcemi a co bude následovat v případě, pokud tyto indikátory nebudou spoluprací obce a Agentury naplněny. David Beňák uvedl, že je poměrně obtížné tímto způsobem hodnotit spolupráci. Agentura se soustředí v budoucnosti více na hodnocení plnění stanovených cílů a na identifikaci silných a slabých stránek, které s vyhodnocením cílů souvisí. Uvedl, že nově vzniká také monitoring, který sleduje plnění opatření obcemi, přičemž výsledkem monitoringu je zjištění, zda je plán spolupráce nastaven dobře a zda funguje.

Jan Husák se následně dotazoval, zda k metodice Agentura poskytuje také konzultace, a dále zda memorandum bude v podobě smlouvy či jiného právního aktu a jaká bude jeho platnost (zda na dobu určitou nebo neurčitou). David Beňák uvedl, že memorandum zůstane memorandumem, čili právně obtížně vymahatelným dokumentem, jelikož dle něj obec na nic jiného nepřistoupí. Cesta smlouvy se sankcemi v případě jejího neplnění, se dle jeho slov neplánuje. V memorandu ale bude nově obsažen závazek, k čemu se obec konkrétně zavazuje. Memorandum bude na dobu neurčitou, přičemž ukončení memoranda je možné v případě, kdy jedna ze stran memoranda spolupráci ukončí, přičemž takovým důvodem ze strany Agentury je například neplnění nastolené spolupráce.

Jan Husák se na závěr dotazoval na smluvní vztah mezi obcí a nestátními neziskovými organizacemi, konkrétně v kolika % případů je realizátorem opatření přímo obec a v kolika % případů jím je nezisková organizace. Domnívá se, že neziskovými organizacemi je totiž plněno to, k čemu se zavázala obec. Uvedl proto návrh, aby v případě, že obce chtějí plnit své závazky prostřednictvím neziskových organizací, měly s takovými organizacemi uzavřeny nějaký smluvní vztah, či alespoň dohodu o partnerství. David Beňák uvedl, že většinu opatření opravdu realizují neziskové organizace, jelikož obec sama jako taková nemá mechanismy k tomu, aby plnění zajistila.

3. Dopad činnosti Agentury pro sociální začleňování v přístupu obcí k osobám žijícím v sociálně vyloučených lokalitách (konkrétně u obce Karviná, Slezská Ostrava, Desná)

Vzhledem k tomu, že Agentura nemá navázanou spolupráci s městem Karviná, nebyla tato obec součástí bodu jednání.

Obecně zástupci Agentury uvedli, že s obcí Ostrava je navázána dobrá spolupráce, přičemž nespátřují zástupci Agentury nějaké zásadní problémy, které by spolupráci a realizaci aktivit ovlivňovaly. V některých částech je sice vnímána možnost úpravy realizace některých aktivit, ale není to tak, že by Agentura byla nespokojena s uzavřeným partnerstvím. V obci Desná je spolupráce de facto ze strany obce ukončena kvůli neochotě spolupracovat ze strany další partnerské obce v regionu. Bylo předloženo hodnocení za dobu aktivní spolupráce s obcí Desná.

Ve statutárním městě Ostrava (Slezská Ostrava) proběhl již podrobný monitoring lokality, díky kterému jsou předloženy zprávy ucelené. Agentura při své činnosti hodnotí také dopad své činnosti na romskou menšinu. Z monitorovacích akcí vyplynulo, že je zde velký problém s bydlením. Bylo zjištěno, že díky investičním záměrům soukromé společnosti dochází k vystěhovávání části obyvatel z dané lokality Ostravy. Agentura také informovala o tom, že v rámci svých projektů podpořila cca 40 ostravských škol, kde převažují romští žáci.

V rámci své působnosti v obvodu Slezská Ostrava Agentura kladně hodnotí zejména komunitní organizování.

V rámci diskuze se následně Jan Husák dotazoval, zda došlo k přesunu některých romských žáků ze segregované školy či nikoliv a zda se děti z majoritní společnosti s nimi sžily. David Beňák k tomu uvedl, že v jedné škole toto nastalo, ale nevnímá, že by k tomu přímo přispěl projekt Agentury. Spíše byl projekt nápomocen k vytvoření kapacit.

Jan Husák se dále dotazoval na to, jaké projekty by Agentura označila jako nejúspěšnější a naopak, které projekty, jako takové, které nemají očekávaný dopad. David Beňák uvedl, že projekty v Ostravě zaměřené na oblast bydlení považuje za úspěšné, především pak to, že se daří řešit situace na ubytovnách. Co podle něj naopak dobře nefunguje, ale mohlo by fungovat lépe, je oblast vzdělávání.

K obci Desná Agentura dále uvedla, že v této obci nebyl doposud vytvořen tak podrobný monitoring jako u Slezské Ostravy, ale je již v tuto chvíli možné říci, že obec doplácí především na vysokou migraci obyvatel. Podle zástupců Agentury je obdobná situace například i ve Velkých Hamrech.

4. Různé – index sociálního vyloučení

Klára Jůnová uvedla, že Renáta Köttnerová zaslala své připomínky k návrhu metodiky měření indexu sociálního vyloučení. Připomínky jsou různého charakteru. Jde o náměty k zamýšlení, které by mohly napomoci při dalším zpracování dokumentu. David Beňák uvedl, že do této metodiky již není možné vstupovat s připomínkami, výjimku lze udělat v případě, že by se jednalo o zásadní připomínky. I tak tajemnice Monitorovacího výboru předá zaslané podněty řediteli Agentury. Ředitel Agentury přislíbil, že se na podněty kolegové podívají a poskytnou zpětnou vazbu ve věci jejich zpracování/nezpracování.

Renáta Köttnerová uvedla, že zajímavá data, která se dají využít, mají například Úřady práce nebo OSPOD, a že je dobré je vzít při práci na metodice v potaz. David Beňák také uvedl, že existují i další data, např. Policie ČR, zejména v oblasti přestupků v sociálně vyloučených lokalitách. Tato data mohou napomoci poznání indexu v dané zkoumané lokalitě, ale co je nezbytné vyřešit je jejich dostupnost a aktualizace a dále je tu otázka vztahu k další skupině dat, se kterými se již v indexu pracuje. Je nutné při výpočtu indexu pracovat s daty, která obsahují nezaměstnanost, pobírání sociálních dávek, četnost exekucí apod., nesmí se opomenout na počet obyvatel, protože jde o poměrový index. Renáta Köttnerová upozornila na trvalá bydliště u posuzovaných osob, kdy se často stává, že jsou evidováni na radnicích a tím pádem i unikají například exekucním řízením a výstup dat pak může být zkreslený. David Beňák uvedl, že nelze do takové míry sbírat data. V této oblasti se spolupracuje především s Exekutorskou komorou a Ministerstvem práce a sociálních věcí.

Zapsal: Bc. Radovan Macháček

Schválil: Mgr. Jan Husák